

JOSIP MILIĆEVIĆ **(4.7.1933. - 18.10.2000.)**

Nemila je obavijest stigla jesenas: nenadano je preminuo naš suradnik, kolega i prijatelj, etnolog dr. sc. Josip Milićević. Djelatnikom je našega Instituta bio nepunih pet godina (1.12.1963. - 31.5.1968), ali će u povijesti ustanove ostati zabilježen kao prvi etnolog u tada osnovanom Odsjeku za običaje. U organiziranju, naime, znanstvenoga rada tadašnjega Instituta za narodnu umjetnost nametnula se potreba proučavanja konteksta folklornih pojava, što je trebalo biti sadržajem djelatnosti novoga Odsjeka. Josip se Milićević zdušno prihvatio posla istražujući ponajprije običaje i vjerovanja, premda ga je, usto, zanimalo i tradicijsko privređivanje. Sučeljen na brojnim terenskim boravcima (jadranski otoci, dalmatinsko primorje i zaobalje, okolica Daruvara i Slavonske Požege i dr.) s ondašnjom etnografskom zbiljom, iskoračuje iz već kanonizirane kulturno-historijske metodologije, kakvu je usvojio kao student i diplomant zagrebačke etnološke škole. Njegovi terenski zapisi nisu zbroj depersonaliziranih podataka, već su u njima portretirane životne sudbine kazivača s kojima je višekratno razgovarao, prateći ih i na njihovim migracijskim postajama. U nastojanju da bolje razumije određenu lokalnu kulturu posizao je i za beletrističkim djelima kao izvorom, što je tada bio prilično neuobičajeni postupak. Ishodi njegova kratkotrajnog boravka u Institutu zapažene su studije o običajima i vjerovanjima uz gospodarske radove u srednjoj Istri (1966.), o narodnom životu i običajima u Sinjskoj krajini (1968-1969) te o narodnom životu i običajima na otoku Braču (1974-1975). Bio je i sudionikom ekipe koja je istraživala etnografsko-folklorističku baštinu hrvatske dijaspore u Slovačkoj.

Životni se i profesionalni put Josipa Milićevića nastavio u Istri, gdje je radio kao muzejski djelatnik i magistar muzeologije u Etnografskomu muzeju u Pazinu, te kao znanstveni suradnik u pulskome odsjeku riječkoga Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU. Njegov su stručni i znanstveni interes privukle raznolike teme iz istarske etnografske prošlosti i sadašnjosti, pa mu raspon publiciranih radova seže od obradbe pojedinih gospodarskih i rukotvornih djelatnosti, seoskoga graditeljstva, običaja i drugih pojava iz tradicijske kulture, preko proučavanja izvora za etnografiju Istre i prikaza pojedinih istarskih autora, do razmatranja o načinu oživljavanja tradicijskoga folklora i prezentacije običaja na sceni. Raspravljao je i o pojedinim temama muzeološke struke. Složenoj pak problematici osmišljavanja i proizvodnje suvenira u takvu turističkom okružju kao što je Istra, pridonio je i na teorijskoj i na praktičnoj razini, posebice proučavajući istarsko rukotvorstvo, što je bilo i temom njegove doktorske disertacije.

Zbog trajnog boravka u Istri Milićević nije narušio kontakte s ostalim sredinama. Baš naprotiv. Aktivno je sudjelovao u stručnim udrugama kao što su Društvo hrvatskih folklorista i Društvo muzealaca i konzervatora Hrvatske. Bio je posebice vrijedan član Hrvatskoga etnološkog društva, nastupajući brojnim izlaganjima na različitim tribinama i skupovima, sudjelujući u radu upravnih organa i povjerenstava, a u razdoblju 1977-1978. obnašao je i dužnost njegova predsjednika. Bio je srdačan domaćin svima koji su poslom dolazili u Istru, bez obzira radilo li se o praksi studenata, potrebama djelatnika iz muzejskih ustanova ili domaćih i inozemnih istraživača. Suradnja je s našim Institutom bila okrunjena objavljivanjem Milićevićeva djela *Narodna umjetnost Istre*, koje je godine 1988. otisnuto kao deseta knjiga u institutskoj seriji posebnih izdanja.

Ako je istinita misao izražena latinskom sentencom *ars longa, vita brevis*, tada će odveć kratak ovozemaljski život Brace, kako smo svi zvali Josipa Milićevića, nadživjeti njegov stručni i znanstveni opus kojim se trajno ugradio u hrvatsku etnologiju.

Aleksandra Muraj